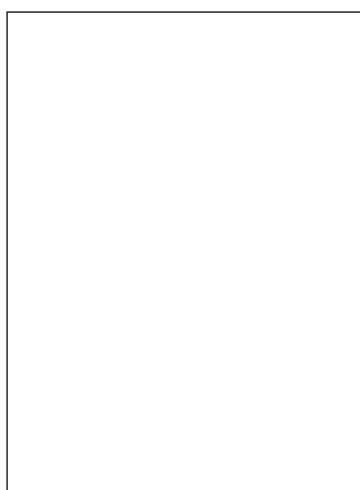

7—8-2006

ARCHE

ПАЧАТАК

7—8-2006

ARCHE 7—8 (47)
ліпень—жнівень 2006

**Навуковы, навукова-папулярны,
літаратурна-мастацкі часопіс
«ARCHE Пачатак» выдаецца
зь верасня 1998 году штомесця.**

РЭДАКЦЫЯ:

Валер Булгакаў — галоўны рэдактар
Алена Казлова — сакратарка рэдакцыі
Аляксандра Макавіч — карэктарка
Алесь Яўдаха — распаўсюднік

**ARCHE is a Partner of European Cultural
Journals Network Eurozine
(www.eurozine.com).**

Адрас для допісаў: ARCHE, а/с 3, 220018
Менск-18.
E-mail: arche@arche.org.by

Заснавальнік: Андрэй Дынько.
Выдавец: установа «Рэдакцыя часопісу «Архэ-Пачатак».
Пасьведчаньне аб дзяржаўнай рэгістрацыі № 530
ад 4.05.2001.
ISSN 1392-9682
Юрыдычны адрас: вул. Нававіленская
24/1А, каб. 2П, 220053 Менск.
Цана дамоўная.

Рэдакцыя не вяртае і не рэцэнзуе рукапісы. Рэдакцыя
рэдагуе матэрыялы, прынятыя да друку.

Часопіс можна замовіць у распаўсюднікаў:

Баранавічы — Руслан Равяка, п/с 13, 225409
Баранавічы-9, тэл. (029) 767-20-37.

Барысаў — Алег Лучына, п/с 714, 222120
Барысаў-1, тэл. (029) 33-99-161.

Берасьце — Зьміцер Шыманскі (0162) 23-68-02,
(029) 660-57-41, (029) 725-15-39, вул. Кірава 67-
3, 224000 Берасьце.

Віцебск — Барыс Хамайда, тэл. (0212) 33-52-41.

Горадня — Яўген Сьліж, тэл. (029) 788-91-93.

Полацк — Алесь Аркуш, тэл. (0214) 41-85-19.

Гомель — Юлія Сівец, тэл. (029) 732-92-07.

Магілёў — Алесь Асіпцоў,
тэл. (0222) 25-57-85, (029) 625-57-85.

Менск — Алесь Яўдаха, (029) 643-57-33.

Шукаем распаўсюднікаў зь іншых мясцінаў.

**Падпіска на часопіс «ARCHE Пачатак»
прымаецца ўва ўсіх аддзяленьнях «Белпошты».**

Падпісана ў друку 4.07.2006.
Выхад у сьвет 15.07.2006. Фармат 70x100 у 1/16.
Друк афсэтным. Гарнітура Школьная. Ум. друк. арк. 15,5.
Наклад 900 асобнікаў. Замова .

Надрукавана з гатовых дыяпазытываў заказчыка
ў друкарні ТАА «Паліграф»,
вул. Я. Коласа, 73, 220113 Менск.

У афармленьні першай старонкі вокладкі выкарыстана карціна
Генрыха Бржазоўскага «Фэлікс Эдмундавіч Дзяржынскі на кватэры
сястры. У арыштанцкім адзеньні пасля выхаду з Бутырскай
турмы. Сакавік 1917 г.». Дызайн Ягора Шумскага.

© «ARCHE Пачатак», 2006

П а д п і с н ы   і н д э к с   0 0 3 4 5

ARCHE on-line: <http://arche.bymedia.net>

ЗЬМЕСТ

АНАЛІТЫКА	5	ВІТАЛЬ СІЛІЦКІ
	16	ПАВЕЛ УСАЎ Расія, сацыял-дэмакратыя і «праект Казулін»
	19	ПЁТРА РУДКОЎСКІ Зьмены ў беларускім Каталіцкім касьцёле
	20	ТОМ КАРОЗЕРС Аўтакраты даюць адпор
КРЫТЫКА	25	ВІТАЛЬ СІЛІЦКІ Расстрэльная сістэма
ЭСЭІСТЫКА	142	ЯН МАКСІМЮК 3 бліжэйшых пластоў забыцця
ГІСТОРЫЯ	101	МІКАЛАЙ ІЛЬКЕВІЧ Таямніца кіраўскага арышту Антона Адамовіча 1937 году
	149	АНАТОЛЬ СІДАРЭВІЧ Да гісторыі Беларускай Сацыялістычнай Грамады: агляд крыніцаў
	161	ПЭТАР БЛАЖАК Тыпалёгіі апазыцыі і супраціву камуністычнаму рэжыму. Агляд канцэпцый і рамкі дасьледаваньня
	161	МІЛАН ОТАГАЛ Праграмная арыентацыя дысыдэнцтва 1969—1989 гадоў
	161	ЯРАСЛАЎ ЦУГРА Каталіцкая царква і супраціў нармалізацыйнаму рэжыму
	161	ЛЮБАШ ВЭСЭЛЫ Андэграўнд і Хартыя-77 ў Празе
	161	РУДОЛЬФ ВЭВАДА Мараўская мэтраполія перад падзеннем камуністычнага рэжыму. Да разьвіцьця палітычнай сытуацыі ў брненскім рэгіёне напрыканцы васьмідзясятых гадоў
	161	ОЛДРЖЫХ ТУМА Антырэжымныя дэманстрацыі
	161	ПАВАЛ ЖАЧАК «Баявая зброя» Дзяржаўнай бясьпекі. Супрацоўнікі Дзяржбясьпекі ў дырэктывах па агентурна-апэратыўнай працы 1947—1989 гадоў
ПЛЕМІКА	230	ПЁТРА РУДКОЎСКІ Наколькі навуковы сацыялягічны праект Дуркгайма—Кацука?
ЛІТАРАТУРА	200	АНДРЭЙ ХАДАНОВІЧ Оптыка. Новыя вершы
РЭЦЭНЗІІ	230	ЗМІЦЕР СМАЛЯКОЎ Мысленне інтэлектуальных пенсіянераў
	234	ПАВАЛ АБРАМОВІЧ Хлопчык і Давыд-гарадок
	237	АЛЯКСЕЙ ДЗЕРМАНТ Беларусы: радавод да сто трыццатага калена

CONTENTS

ANALYSES	5	VITAL SILICKI
	16	PAWAŁ USA× Russia, Social Democracy and the 'Kazulin Project'
	16	PIOTRA RUDKO×SKI Changes in the Belarusian Catholic Church
	16	THOMAS CAROTHERS The Backlash Against Democracy Promotion
CRITICISM	20	VITAL SILICKI A Killing System
ESSAYS	42	JAN MAKSIMIUK From the Closest Layers of Oblivion
HISTORY	221	MIKAŁAJ ILKIEVIČ The Mystery of Anton Adamovič's Arrest in Kirov in 1937
	26	ANATOL SIDAREVIČ On the History of the Belarusian Socialist Hramada: an Overview of Sources. Part 3
	30	PETR BLAŽEK Typologies of Opposition and Resistance to the Communist Regime. An Overview of Concepts and the Research Framework
	32	MILAN OTÁHAL The 1969—1989 Dissident Movement's Programme
	39	JAROSLAV CUHRA The Catholic Church and Opposition to the Normalisation Regime
	49	LUBOŠ VESELÝ Underground and Charter-77 in Prague
	61	RUDOLF VÉVODA Metropolitan Moravia before the Fall of the Communist Regime. On the Political Developments in Brno Region in the late 1980s
	32	OLDŘICH TŮMA Protest Rallies Against the Regime
	32	PAVEL ŽÁČEK The State Security's 'Weapons'. Secret Servants in the 1947—89 Intelligence Instructions
DEBATE	130	PIOTRA RUDKO×SKI How Scientifically Grounded Durkheim-Kacuk's Sociological Project Is?
LITERATURE	130	ANDREJ CHADANOVIČ Optics. New Poems
	211	There Couldn't Be a Meaner Time. A Conversation with writer SIARHIEJ ASTRAVIEC
REVIEWS	230	ŽMICIER SMALAKO× Intellectual Pensioners' Thought
	32	PAWAŁ ABRAMOVIČ The Boy and Davyd-Haradok
	222	ALAKSIEJ DZIERMANT The Belarusians: Genealogy 130 Generations Back

